

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การถ่ายทอดการนวดแผนไทยบ้านป่าบง		
ชื่อผู้เขียน	นายอุดม อุดมวรรณกุล		
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต	สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ		
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต พุทรวงศ์	ประธานกรรมการ	
	อาจารย์จุฑารัตน์ บวรสิน	กรรมการ	
	อาจารย์อนันต์ เอี้ยวเจริญ	กรรมการ	

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การถ่ายทอดการนวดแผนไทยบ้านป่าบง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การถ่ายทอดการนวดแผนไทย วิธีการรักษา และการเข้าสู่การเป็นหมอนวดแผนไทยภายใต้ บริบททางสังคม และวัฒนธรรมชุมชน

วิธีการศึกษาวิจัย ได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี ผสมผสานกัน ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างแน่นอน การสังเกต การสนทนากลุ่ม และผลของการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

ประชาชนที่ศึกษาเป็นประชาชนทั้งชุมชนโดยเฉพาะหมอนวดแผนไทยที่ยังคงให้ บริการและ/หรือเลิกบริการแล้ว ประชาชนชาวบ้านป่าบงมีวิถีชีวิตแบบเรียบง่ายมีวัฒนธรรม ความเชื่อเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และมีความสัมพันธ์เป็นวงศ์ญาติญาติ มีความเอื้อ อาหารและพึ่งพิงกัน ชุมชนแห่งนี้จึงเป็นชุมชนที่มีการถ่ายทอดความรู้ด้วยการสืบทอดความรู้ จากบรรพบุรุษแล้ว มีการถ่ายทอดความรู้กันในลักษณะการกล่อมเกลாதงสังคม โดยพ่อสอน ให้ลูกหลาน สมาชิกในครอบครัว เครือญาติ และเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ยังได้มีการเรียนรู้จาก ผู้เฒ่า ผู้แก่ ผู้รู้ หมอพื้นบ้าน ทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน เนื่องจากในอดีตสมัยที่มี การคมนาคมไม่สะดวก มีสถานบริการของรัฐอยู่ห่างไกลประชาชนที่มีการเจ็บป่วยจะต้อง พึ่งพาการรักษาพยาบาลแบบดั้งเดิมที่ได้เรียนรู้กันมานั้นคือ การรักษาด้วยการบีบ นวด เหยียบ ด้วยสมุนไพร ด้วยไสยศาสตร์ และความรู้ในการรักษาพยาบาลด้วยการนวดแผนไทย ด้วยไสยศาสตร์ ได้มีการสืบทอดกันมาให้ได้พบเห็นถึงปัจจุบัน ส่วนมากมักจะสืบทอดอยู่ใน ครอบครัวที่บรรพบุรุษเป็นหมอพื้นบ้านของชุมชนมาก่อน แต่ในปัจจุบันหมอพื้นบ้านยังมีให้ได้ พบเห็นอยู่ ถึงแม้คุณค่าสังคมสมัยปัจจุบันได้เห็นว่า การรักษาพยาบาลแพทย์แผนปัจจุบัน ได้ผลที่รวดเร็วตอบสนองความเจ็บป่วยที่เห็นทันตากว่าการรักษาพยาบาลแบบพื้นบ้าน

ความพึงพอใจของผู้ป่วยใช้บริการนวดแผนไทยของประชาชนในชนบทกิ่งเมือง ด้วยวิธีการบีบ นวด เขี่ยบขาง และไสยศาสตร์ ยังให้ความพึงพอใจและยอมรับ ศรัทธา ซึ่งความพึงพอใจและยอมรับของการรักษาพื้นบ้านแบบการนวดแผนไทย ส่วนมากผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุยังมีความเชื่อที่ว่าสามารถรักษาโรคภัยไข้เจ็บและนิยมใช้กันอยู่ เนื่องจากความเชื่อที่ได้รับการถ่ายทอดกันมาในอดีตผ่านวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี แล้วบอกเล่าและให้ปฏิบัติสืบต่อกันมา และอีกประการหนึ่งปัจจัยทางสังคมจิตวิทยาของผู้ป่วยหรือผู้รับบริการด้านความเชื่อดั้งเดิมมา มีความพึงพอใจในระบบบริการสูง มีความกังวลในเรื่องค่าใช้จ่ายน้อย แต่คนสมัยปัจจุบันทั้งเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นคนสมัยใหม่ ให้ความพึงพอใจและยอมรับการรักษาด้วยระบบการแพทย์แผนไทย น้อยกว่าผู้สูงอายุและผู้สูงอายุ เนื่องจากคนเหล่านี้ได้เรียนรู้การรักษาพยาบาลจากสื่อต่าง ๆ และจากหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะสาธารณสุข ให้รู้จักการรักษาสุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาลด้วยวิธีวิทยาศาสตร์มากกว่าวิธีแพทย์แผนโบราณ และส่วนมากยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการรักษาพยาบาลด้วยการนวดแผนไทย และปัจจุบันก็ยังพบว่า การรักษาพยาบาลด้วยการแพทย์แผนโบราณ ยังคงมีอยู่กับประชาชนทุกกลุ่มควบคู่ไปกับการรักษาพยาบาลด้วยแพทย์แผนปัจจุบัน

Thesis Title	Transmission of Traditional Thai Massage of Pabong Village	
Author	Mr. Udom Udomwattakul	
M.Ed.	Health Promotion	
Examining Committee	Asst. Prof. Dr.Chawalit Putthawong	Chairman
	Lect. Chutarut Borwornsin	Member
	Lect. Anan Aeocharoen	Member

Abstract

The purposes of this study were investigate the transference of Thai massage knowledge, the method to treat, and how to become a Thai masseur under the context of social and community culture.

The method of studying was Qualitative research. The instruments used in collecting data were the unstructural interview. Observation, and group discussion. The results of this study led to the following conclusions.

The population were people in community especially Thai massages. People in Pabong Village had simple ways of life. They had own culture. Belief and generous relationship. These made this community had the knowledge transference from their ancestors by the way of social adjustment Besides, they also learnt from their parents, relatives, old age persons, neighbours, an experts and local doctors both in and out of their community. Because of the inconvenient transportation and the government health center stay very far, people who was sick must find their ways remedy by using the old method such as Thai massage by using hurb in the crude form and the magical arts Nowadays the local doctor is going to decrease because they think that modern remedy is benefit than the old one. However, they still satisfy, accept and believe in the benefit of Thai massage especially old people. They hardly believe and think that Thai massage can

help them from pain and they spend a little charge for this. It is different from people in present day. They accept and satisfy to remedy by the government health center which has more modern and science method than the old one. It was found that most of them had no experience in Thai massage. However. They still remedy both old and modern medical method nowadays.